

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ ȘI FILOLOGIE ROMANICĂ

Curriculum disciplinar la
Cultura vorbirii

(studii cu frecvență la zi)

Autori:

Viorica Popa, conf. univ., dr.
Ala Sainenco, conf. univ., dr.
Elena Lacusta, lector superior, dr.
Liuba Razmerița, lector superior

Discutat în ședința Catedrei de limba română
din 30 august, proces-verbal nr. 1
Aprobat în ședința Consiliului Facultății de
Filologie din _____, proces-verbal _____

Bălți, 2016

Informații de identificare a cursului

Facultatea: Facultatea de Litere

Catedra: Catedra de limba română și filologie romanică

Domeniul general de studiu: 14. Științe ale educației

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 141 Educația și formarea profesorilor

Denumirea specialității/specializării: 141.09 Limbi moderne // Limba și literatura A și Limba B
(141.09.01/02/03/04 Limba modernă engleză/ franceză/ germană/ spaniolă)

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea Orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	l.ind.		
U.02.O.015	2	60	-	-	30	30	examen	limba română

Statutul: disciplină la alegere

***Informații referitoare la cadrul didactic:** Elena Lacusta, dr., lect., sup.

Integrarea cursului în programul de studii: Disciplina *Cultura vorbirii*, propusă în planul de învățământ pentru Ciclu I, asigură pregătirea generală a viitorului specialist, cultivându-i spiritul de observație, atenția față de comunicarea interculturală, formarea unei conștiințe lingvistice și culturale.

Competențe prealabile:

- să comenteze esența funcției de comunicare;
- să identifice participanții procesului comunicării;
- să descifreze mesajul diverselor texte funcționale;
- să producă texte funcționale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

La finalizarea cursului, studenții vor fi capabili:

- expunerea punctului de vedere propriu, argumentându-l;
- redactarea și expunerea unui discurs în fața publicului;
- asimilarea și aplicarea sistemului normativ al limbii române;
- utilizarea surselor lexicografice și științifice de documentare privind corectitudinea exprimării orale și scrise în limba română;
- formarea conștiinței lingvistice și culturale;
- cultivarea spiritului de observație și a atenției față de comunicarea interpersonală.

Finalitățile cursului:

- Să integreze competențele lingvistice în construirea unui discurs (în formă scrisă sau orală);
- Să exprime/sau să argumenteze o părere personală/ un punct de vedere, pornind de la o temă dată, susținută de exemple relevante, asociații și comparații cu situații și experiențe personale sau experiențele altor persoane
- Să adapteze stilul și conținutul unui text scris în concordanță cu însărcinările profesionale

- Să redacteze și să expună un discurs în fața publicului, respectând corectitudinea, congruența și normele culturii comunicării;
- Să argumenteze laconic, coerent și persuasiv o teză;
- Să utilizeze adecvat situației de comunicare elementele non-verbale și paraverbale;
- Să adecveze mijloacele de exprimare (orală și scrisă) la situația de comunicare;
- Să conștientizeze și să argumenteze normele lingvistice și sociolingvistice;
- Să analizeze fenomenul normativ și să identifice cauzele dificultăților cae generează abateri;
- Să aplice normele (fonetice, ortografice gramaticale și stilistice) limbii la producerea de acte de limbă (scrise și orale);
- Să recunoască greșelile într-un act de limbă;
- Să identifice, definească și să aplice normele sociolingvistice și socioculturale ale comunității române;
- Să recunoască mărcile stilurilor funcționale ale limbii române;
- Să producă texte în diverse stiluri funcționale ale limbii române.
- Să-și îmbunătățească permanent calificarea profesională;
- Să fie un bun continuator al tradițiilor culturii naționale și universale;

Conținuturi:

Nr. d/o	Conținuturi	Nr. de ore
1.	Tema I. Comunicarea prin cuvânt Lecția 1: Politețea în limba română Situații de comunicare: decanat, Rectorat, bibliotecă, alte instituții sociale (banca de economii, notar, ambasadă etc.) Pronume și locuțiuni pronominale de politețe. Titlurile alocutive. Adresarea. Izolarea adresărilor.	2
2.	Tema II Alt fel de comunicare Lecția 1: Comunicarea nonverbală, paraverbală. Interpretarea gesturilor și a mimicii. Lecția 2: Accentul. Variante libere de accentuare	4
3.	Tema III. Puterea cuvântului în structuri fixe Lecția 1: Unități frazeologice. Clișee internaționale Lecția 2: Proverbele și zicătorile	2
4.	Tema IV. Suprapuneri în limbă: sinonime, antonime și paronime Lecția 1: Sinonimele în comunicare. Șirurile sinonimice. Cuvinte în opoziție semantică Lecția 2: Paronimia în comunicare. Paronimia: greșeli uzuale	4
5.	Tema V. Cunoaștere prin cuvinte: termeni Lecția 1: Terminologia de specialitate	2
6.	Tema VI. Cuvântul scris. Ortografia și ortogramele	6
7.	Tema VII. Registre ale comunicării: stiluri de limbă Lecția 1: Comunicare în stilul științific. Clișeul lingvistic Lecția 2: Comunicarea în stilul oficial-administrativ. Compoziții de utilitate socială: Cererea, CV, Avizul, Mesajul, Bilețelul, Invitația, Procura, Darea de seamă, Raportul etc.	2
8.	Tema VIII. Capcane sintagmatice Lecția 1: Greșeli de stil: cacofonia, pleonasmul, contradicția în adaos, tautologia	4

	Lecția 2: Anacolutul, elemente familiare și argotice	
9.	Tema IX. Capcane gramaticale. Greșeli uzuale în limbă	4
10.	Tema X. Modele preluate: calcul lingvistic Lecția 1: Calcul lingvistic	2

Activități de lucru individual:

1. Studiul (notațiilor de curs, suportului de curs, manualelor) și documentare suplimentară în bibliotecă, pe Internet, pe teren etc.	8	4. Realizarea proiectelor la temele <i>Capcane sintagmatice, Capcane gramaticale, Modele preluate: calcul lingvistic</i> și prezentarea în format power point sau format video.	15
2. Activități specifice de pregătire pentru laborator	10	4. Consultații	2
3. Realizare de portofoliu etc.	8	5. Examinare finală	2
TOTAL ore studiu individual (pe semestru) = ???			

Portofoliu (pentru lucru individual) va fi constituit din:

I. Itemi în baza unui roman la alegere:

- a) Selectați 30 de propoziții care să conțină adresări. Subliniați adresările.
- b) Selectați proverbe, zicători, frazeologisme, cuvinte înaripate, maxime etc.
- c) Realizați un glosar cu cuvintele necunoscute. Dați explicația fiecăruia după DEX.
- d) Realizați un text în care să recomandați unui coleg acest roman (minim o pagină).

II. Realizați câte un model pentru următoarele tipuri de texte:

- a) **curriculum vitae**
- b) cererea
- d) notă informativă
- e) notă explicativă
- f) reclamația
- g) scrisoare de intenție sau motivare
- h) felicitarea
- i) toastul

III. Selectați 20 de pleonasmе/alte greșeli de exprimare frecvent utilizate de vorbitori (presă, TV).

IV. Comentați 2 proverbe (prin metoda celor 6 De ce? / celor 6 Cum? – la alegere), prezentați-le grafic (printr-un desen).

V. Prezentați un subiect/temă într-o pagină, utilizând, cel puțin, 2 dintre stilurile învățate.

VI. Alte însărcinări, opțional, în baza materialului trecut la curs, pentru cei ce vor notă maximă (o compoziție, de o pagină, folosind ortograme dificile de scriere/ paronime etc.).

Evaluare:

Cursul are un caracter practic. Evaluarea se bazează pe participarea la discuții în cadrul orelor de laborator, prezentarea lucrului independent (portofoliul, proiectul), proba de evaluare scrisă.

Evaluare finală – examen

Nota la examen se va constitui din următoarele componente:

40% - nota la proba de evaluare finală;

60% - nota medie a notelor din cadrul orelor de laborator și a orelor de lucru independent.

Resurse informaționale ale cursului:

1. Mioara, Avram. *Faceți cunoștință cu limba română*. Cluj: Ed. Echinox, 2001;
2. Gheorghe, Bulgăr. *Dicționar de sinonime*. Chișinău: Ed. Știința, 2006;
3. *Dicționarul explicativ al limbii române*. București: Ed. Univers enciclopedic, 1998;
4. *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*. București: Ed. Univers enciclopedic, 2005;
5. Adina, Dragomirescu; Isabela, Nedelcu; Alexandru, Nicolae; Gabriela, Pană Dindelegan (coord.); Marina, Rădulescu Sala; Rodica Zafiu. *Gramatica de bază a limbii române*. București: Ed. Univers enciclopedic gold, 2010
6. Gligor, Gruită. *Moda lingvistică 2007: norma, uzul și abuzul*. Pitești: Ed. Paralela 45, 2006;
7. Valentin, Guțu. *Dicționar de greșeli de limbă*. Chișinău: Ed. ARC, 1998;
8. Iulia, Iordăchescu. *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru*. Chișinău: Ed. ARC, 2011;
9. Valentin Jitaru, *Dicționar de greșeli uzuale*, sub red. Gh. Popa, ed. a II-a rev. și compl. Chișinău: S. n. 2012;
10. Elena, Lăcustă; Viorica, Popa; Ala, Sainenco; Liuba, Razmerița. *Decalogul comunicării*. Iași: Ed. Pim, 2013;
11. Florin, Marcu. *Dicționar de neologisme*, Chișinău: Ed. Știința, 1997;
12. Vitalie, Marin. *Stilistică și cultivare a vorbirii (exerciții)*. Chișinău: Ed. Tipografia centrală, 1998;
13. Alexei, Palii. *Cultura comunicării*. Chișinău: Ed. Epigraf, 1999;
14. Allan, Pease; Alan, Garner. *Limbajul vorbirii. Arta conversației*. București: Ed. POLIMARK, 1994;
15. Ion-Ovidiu, Pânișoară. *Comunicarea eficientă: Metode de interacțiune educațională*. Iași: Ed. Polirom, 2003;
16. Gheorghe, Popa; Lucia, Popa. *Dicționar de pleonasm*. Chișinău: Ed. Știința, 2010;
17. Mihaela, Popescu. *Lexic, comunicare, stilistică. Teorie, teste, rezolvări*. București: Ed. BIC ALL, 2006;
18. Mihail, Purice. *Curs practic de ortografie și ortoepie*. Chișinău: Ed. Tipografia centrală, 1997;
19. Ion, Roman. *Vorbiți mai bine, scrieți mai bine românește*. București: Ed. Științifică, 1966;
20. Melu, State. *Limba română. Ghid lexico-semantic de testare și învățare rapidă*. Iași: Ed. Polirom, 2001;
21. Gheorghe N., Vasilache. *Ghid de ortografie, ortoepie și morfosintaxă a limbii române. Exerciții, teste și soluții*. Iași: Ed. Polirom, 2011;

PROBĂ
de evaluare curentă
la *Cultura .comunicării*
a studentei/ studentului _____

1. Algeți varianta corectă (subliniați)

3 p.

a rotunji – a rotunji, păianjen – păiangen, a se gena – a se jena, leger – lejer, diriginte – dirijinte, lingerie – lenjerie.

2. Puneți în locul punctelor literele potrivite

5 p.

bo...er, a...plasa, de...bate, gh...aur, ch...ag, ch...ar, v... ac, v...ață, ch...abur, co...fortabil, di...-de-diminează, Ista...bul, gh...ață, fug...a, m...zăzi.

3. Exemplificați prin enunțuri ortografierea cuvintelor *deloc / de loc, demult / de mult, întruna / într-una, deoparte / de o parte.*

8 p.

4. Demonstrați, prin enunțuri, că următorii termeni medicali au căpătat în publicistică un alt sens lexical: *colaps, viruși, bisturiu.*

9 p.

5. Enumerați elementele structurii unui CV.

5 p.

Pentru:

- organizarea corectă a ideilor în scris (subiectele 2, 3)

1 p.

- respectarea normelor ortografice

1 p.

- pentru respectarea normelor de punctuație

1 p.

Barem

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	1 - 2	3 - 6	7 - 9	10 - 13	14 - 18	19 - 24	25 - 28	29 - 30	31 - 32	33

Liuba Razmerița _____

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ ȘI FILOLOGIE ROMANICĂ

Aprob _____

Șefa Catedrei de limba română și filologie romanică,
conf.univ., dr. Viorica Popa
_____ 2014

Probă de evaluare
la cursul *Cultura vorbirii*,
al studentului _____
gr. _____, Facultatea de Drept

1. Alegeți forma corectă.

– 6 p.

Noi (studentele de la Facultatea de Economie)	însăți
Ele	însene
Eu (Maria)	însuși
Tu (Ion)	însumi
Eu (Ion)	înșivă
Ei	însăși
Voi (absolventele Facultății de Economie)	înșine
Noi (cetățenii RM)	însămi
Ea	înșiși
El	înșuți
Tu (Maria)	însevă
Voi (studenții Universității de Stat)	însele

2. Completați spațiile cu articolul **al, a, ai, ale** potrivit contextului.

– 5 p.

Într-un album cu reproduceri după pânzele celebre _____ pictorilor români, am admirat „Car cu boi”, un tablou _____ pictorului Nicolae Grigorescu. Apoi, privirile mi s-au oprit pe culorile minunatele „Anemone” _____ pictorului Ștefan Luchian. În acest timp, ascultam acordurile „Rapsodiei române”, celebra operă _____ compozitorului George Enescu. Gîndul mi s-a îndreptat către toți marii artiști _____ poporului nostru.

3. Aplicând tehnica ACROSTIHUL, scrieți câte un proverb care ar începe cu o literă din cuvântul TINEREȚE. Conținutul / sensul proverbelor trebuie să țină de câmpul semantic al cuvântului. – 12 p.

T

I

N

E

R

E

Ț

E

4. Scrieți câte cinci expresii idiomatice în structura cărora să intre cuvintele *față, a (se, -și) lua*. – 10 p.

5. Precizați sensul expresiilor ce urmează. Introduceți-le în contexte. – 12 p.

Călcâiul lui Ahile -

Pînza Penelopei -

Între Scyla și Caribda -

Firul Ariadnei -

6. Redactați o *Notă explicativă*

– 20 p.

Barem

Nota	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Puncte	65	64 - 63	62 - 60	59 -54	53 -45	44- 32	31-21	20-10	9-3	2-1

Liuba Razmerița, lector superior _____

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ ȘI FILOLOGIE ROMANICĂ

Aprob _____

Șefa Catedrei de limba română și filologie romanică,
conf.univ., dr. Viorica Popa
_____ 2014

PROBĂ DE EVALUARE

la cursul *Cultura comunicării*,
a studentului (ei) _____
gr. _____, Facultatea de Litere

1. Subliniați dubletele accentuale admise de DOOM: 1 p.
 - a) calcar - calcar
 - b) jilav - jilav
 - c) neutru - neutru
 - d) suburbie - suburbie
2. Puneți accentele în următoarele cuvinte: 2 p.

Picnic, adulter, deoarece, sculptoriță, motto, regizor
3. Subliniați varianta corectă 2 p.

Președenție - președinție, astm - astmă, afișă - afiș, tusă - tuse
4. Abreviați pronumele de politețe *Dumneata, Dumneaei*. 1 p.

5. Precizați sensul expresiilor frazeologice: 2 p.

A ajunge funia la par _____

a-l frige limba _____

6. Identificați falsele sinonime și alegeți cuvântul adecvat contextului: 4 p.

De fiecare dată *retrăiesc/am emoții* la examene. Mă trezesc devreme ca să *reuşesc / dovedesc la cursuri / ore / perechi*. Dacă mă grăbesc nu *mi se primeşte / nu reuşesc / nu-mi iese* să fac lucrul calitativ. Sîmbătă *s-a petrecut / organizat / desfăşurat* o conferință științifică foarte productivă. La noi, la moldoveni, *e primit / se obișnuiește* să săruți mîna mătusei. *Am primit plăcere / am avut plăcere* la lectura acestei cărți. *Am primit / am luat / administrat* un analgezic și mi-a trecut capul. Mi-am scos *climatizatorul / condiționerul* fiindcă face rău organismului. „Redactor-șef” se srie *cu / prin* cratimă. *Computerul / calculatorul / computatorul* performant e și scump. Cobor la *oprirea / stația* din Centru. Cursul următor îl avem în *torent / serie*. Ana și-a *frezat / frizat / tuns / retezat / tăiat / scurtat* părul. Ion mi-a *cadonat / dăruit* o brățară. Ion se *stăruie / străduie* să fie amabil.

6. Semantizați paronimele din tabel:

6 p.

diferență	
deferență	
releva	
revela	

7. Încercuiți forma corectă:

5 p.

Lumea nu *s-a / sa* făcut într-o zi. Cea /*ce-a* fost verde *s-a /sa* uscat, *ce-a / cea* fost copt *s-a / sa* scuturat. Apă limpede pînă nu-i *vedea*, pe *ce-a / cea* tulpure *n-o* lepăda. Parcă *va / v-a* ieșit un sfînt din gură, luminate împărate, zise atunci Flămînzilă. Un cîine de neam / *ne-am* dulău, Prielnic, credincios pentru stăpînul său... .Vorba *acea / aceea*: fiecare pentru sine, croitor de pîine. Oamnei buni, faceți doar cum *va / v-a* lumina Dumnezeu.

8. Identificați greșelile de stil. Corectați-le:

6 p.

Ne-am întîlnit aproximativ cam pe la ora opt. _____.

Sosirea lui Victor a fost o surpriză neașteptată pentru familia noastră. _____

_____ . Filmul a avut un happy-end fericit. _____

9. Scrieți seria sinonimică, formată din trei cuvinte, pentru *persuasiune* și alcătuiți cu fiecare cuvînt propoziții.

9 p.

10. Scrieți trei perechi paronimice și alcătuiți propoziții.

6 p.

11. Scrieți o reclamație pe numele directorului unui magazin precum că produsele alimentare sunt cu termenul de valabilitate depășit.

10 p.

* - organizarea corectă a ideilor în scris (subiectele 9, 10, 11)

1 p.

- utilizarea limbii literare

1 p.

- respectarea normelor de ortografie

1 p.

- respectarea normelor de punctuație

1 p.

Barem

Nota	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Puncte	58	57 - 56	55 - 52	51 - 43	42 - 34	33 - 25	24 - 14	13 - 8	7 - 3	2 - 1

Liuba Razmerița, lector superior _____

Fișa unității de curs
Cultura comunicării

Codul cursului în programul de studii:
Domeniul științific la care se referă cursul: Filologie
Facultatea/catedra responsabilă de curs: Facultatea de Litere/ Catedra de limba română și filologie romanică
Număr de credite ECTS: 2
Anul și semestrul în care se predă cursul: Anul I, semestrul 2
Titular de curs: Razmerița Liuba
Descriere succintă a corelării / integrării cursului cu / în programul de studii Integrarea cursului în programul de studii: Disciplina <i>Cultura vorbirii</i> , propusă în planul de învățământ pentru Ciclu I, asigură pregătirea generală a viitorului specialist, cultivându-i spiritul de observație, atenția față de comunicarea interculturală, formarea unei conștiințe lingvistice și culturale.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului : <ul style="list-style-type: none">– redactarea și expunerea unui discurs în fața publicului;– asimilarea și aplicarea sistemului normativ al limbii române;– utilizarea surselor lexicografice și științifice de documentare privind corectitudinea exprimării orale și scrise în limba română;– formarea conștiinței lingvistice și culturale;– cultivarea spiritului de observație și a atenției față de comunicarea interpersonală.
Finalități de studii realizate la finele cursului: La finele cursului studentul va fi capabil: <ul style="list-style-type: none">• Să redacteze și să expună un discurs în fața publicului, respectând corectitudinea, congruența și normele culturii comunicării;• Să analizeze fenomenul normativ și să identifice cauzele dificultăților cae generează abateri;• Să aplice normele (fonetice, ortografice gramaticale și stilistice) limbii la producerea de acte de limbă (scrise și orale);
Pre-rechizite: Cunoștințe achiziționate în cadrul orelor de limbă și literatură română în ciclul gimnazial și liceal de studii
Teme de bază: <ol style="list-style-type: none">1. Politețea în limba română.2. Pronume și locuțiuni pronominale de politețe. Titlurile alocutive. Adresarea. Izolarea adresărilor.3. Recomandări pentru redactarea unui e-mail. Reguli de abreviere a cuvintelor4. Comunicarea nonverbală, paraverbală. Interpretarea gesturilor și a mimicii.5. Accentul. Variante libere de accentuare.6. Unități frazeologice. Proverbele și zicătorile7. Sinonimele în comunicare. Șirurile sinonimice8. Cuvinte în opoziție semantică9. Paronimia în comunicare. Paronimia: greșeli uzuale10. Terminologia de specialitate11. Ortografia și ortogramele.12. Registre ale comunicării: stiluri de limbă.13. Greșeli de stil: cacofonia, pleonasmul, tautologia, anacolutul14. Greșeli uzuale în limbă.15. Calcul lingvistic

Strategii de predare-învățare:

Metode clasice și a strategii de tip inductiv-deductiv, algoritmic, evaluativ-situativ, tehnici de dezvoltare a gândirii critice/creative: dezbaterile, reflexia, lectura comentată, discuțiile ghidate și a., prin activități de evocare, actualizare, memorare etc.

Strategii de evaluare:

Evaluarea curentă: pe participarea la discuții în cadrul orelor de laborator, prezentarea lucrului independent (portofoliul, proiectul), proba de evaluare scrisă;

Evaluarea finală: examen scris (test)

Bibliografie**Obligatorie:**

1. *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*. București: Ed. Univers enciclopedic, 2005;
2. *Dicționarul explicativ al limbii române (ediția a II-a revăzută și adăugată)*, București: Ed. Enciclopedia Univers, 2009;
3. Ala Sainenco; Viorica, Popa; Elena, Lacusta; Liuba Razmerița. *Decalogul comunicării*. Iași: Ed. PIM, 2013.

Opțională:

1. Gheorghe N., Vasilache. *Ghid de ortografie, ortoepie și morfosintaxă a limbii române. Exerciții, teste și soluții*. Iași: Ed. Polirom, 2011.